

DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Voorliggend ontwerp voorziet in de manoeuvres specifiek voor de speedpedelec voor het praktische examen voor de categorie AM.

Verder wijzigt het ontwerp het element zelfstandig rijden en herschikt het ontwerp de groepen van de manoeuvres voor het praktische examen categorie B waaruit de manoeuvres die de kandidaat dient af te leggen via loting worden bepaald.

Tot slot worden de gevallen van overmacht bepaald waarin de retributiebijslag verschuldigd door een kandidaat die zonder (tijdig) te verwittigen zich niet aanmeldt voor een praktisch examen, aan de kandidaat wordt terugbetaald of waarin de kandidaat ervan wordt vrijgesteld. De mogelijkheid om de wijze waarop en de voorwaarden waaronder de retributiebijslag kan worden terugbetaald of kwijtgescholden, te bepalen, wordt gedelegeerd aan de minister of zijn gemachtigde.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Dit ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering heeft binnen het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken betrekking op het beleidsveld “weginfrastructuur en wegenbeleid”.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

1. Principiële goedkeuring:

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2023/85 van 22 maart 2023.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd bekomen op 13 maart 2023 en was gunstig.

De Vlaamse Regering verleende op 31 maart 2023 haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs (VR 2023 3103 DOC.0339/1 en VR 2023 3103 DOC.0339/2).

Tevens werd de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken gelast om over het principiële goedgekeurde ontwerp advies in te winnen van de Mobiliteitsraad van Vlaanderen en, als voornoemd advies geen aanleiding gaf tot aanpassing van de door de Vlaamse Regering principiële goedgekeurde tekst, de Raad van State.

2. Advies van de Mobiliteitsraad van Vlaanderen (MORA):

De MORA heeft zijn advies gegeven op 21 april 2023.

De MORA stelt vast dat het merendeel van de aanpassingen rechtstreeks gebaseerd zijn op de uitgebreide wetenschappelijke studie over de rijopleiding en –examinering in Vlaanderen zoals uitgevoerd door IMOB in 2021-2022. De MORA merkt op dat het ontwerp van besluit terecht de aanbevelingen uit deze studie meeneemt en heeft geen verdere bemerkingen bij het ontwerp van besluit.

3. Advies van de Raad van State:

De Raad van State bracht op 6 juni 2023 advies 73.597/3 uit. Een aantal punten uit het advies geven aanleiding tot nadere bespreking.

In randnummer 3.6. van het advies stelt de Raad van State dat er voor de coherentie van de regelgeving moet worden op toegezien dat de definitie van het begrip “speedpedelec” in het ontworpen artikel 1, 4°/1, van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 ook in de toekomst blijft sporen met die in de federale regelgeving, en met name in artikel 2.17, 3), van de wegcode. Vanuit dat oogpunt zou er volgens de Raad van State kunnen worden “overwogen om in het ontworpen artikel 1, 4°/1, te verwijzen naar de definitie van speedpedelec in artikel 2.17, 3), van de wegcode, veeleer dan die over te nemen”.

Er wordt niet ingegaan op deze suggestie van de Raad van State.

Als in de definitie van het begrip “speedpedelec” verwezen zou worden naar artikel 2.17., 3) van de Wegcode, dan zou de vraag rijzen of dit een statische dan wel een dynamische verwijzing is.

“Dynamisch” verwijzen houdt in dat de tekst waarnaar verwezen wordt, van toepassing is, rekening houdend met de eventuele wijzigingen ervan. “Statisch” verwijzen impliceert dat de tekst waarnaar verwezen wordt, van toepassing is, rekening houdend met de inhoud van deze tekst op een welbepaalde datum; de verwijzing naar die tekst heeft dan betrekking op de versie waarin die tekst zich op een gegeven ogenblik bevond zodat eventuele wijzigingen van die tekst geen invloed hebben op de verwijzing.

Wanneer twee verschillende overheden bevoegd zijn, moeten verwijzingen als statisch beschouwd worden, weze het dat dergelijke situaties vermeden moeten worden omwille van de rechtszekerheid.

Omdat de opname van een verwijzing naar artikel 2.17., 3) van de Wegcode in de definitie van het begrip “speedpedelec” rechtsonzekerheid zou kunnen doen ontstaan in geval voormeld artikel later aangepast zou worden, werd ervoor gekozen om het begrip “speedpedelec” te definiëren.

De Raad van State merkt in randnummer 5 van het advies op dat een delegatie aan een minister enkel betrekking kan hebben op bijkomstige of detailmatige aangelegenheden en dat de toekenning van regelgevende bevoegdheid aan een ambtenaar die geen politieke verantwoordelijkheid draagt ten opzichte van een democratisch verkozen vergadering enkel aanvaard kan worden wanneer het gaat om maatregelen die een beperkte en technische draagwijdte hebben. Gelet hierop zou het niet aan de minister of zijn gemachtigde kunnen worden overgelaten de gevallen te bepalen waarin de bijslag verschuldigd door een kandidaat die zonder (tijdig) te verwittigen zich niet aanmeldt voor een praktisch examen, wordt terugbetaald of waarin eraan wordt verzaakt. De Raad van State stelt dat de in het ontworpen artikel 63, §2, 1°, van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 vervatte delegatie enkel kan worden aanvaard voor zover de delegatie aan de minister of zijn gemachtigde ertoe beperkt is om nader te regelen op welke wijze in dat geval de terugbetaling gebeurt, en “de voorwaarden” betrekking hebben op de wijze waarop overmacht kan worden aangetoond, of op de procedure om de terugbetaling of de vrijstelling van betaling van de bijslag te vragen.

Om aan deze opmerking van de Raad van State tegemoet te komen, werd artikel 5 van het ontwerp van besluit aangepast.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Sinds 2016 is een rijbewijs verplicht om een speedpedelec te besturen. De speedpedelec kan met een rijbewijs AM of een rijbewijs B worden bestuurd. Tot nu toe bestaat er echter geen praktisch examen specifiek voor de speedpedelec. Voorliggend ontwerp voorziet in manoeuvres die specifiek voor de speedpedelec zijn ontworpen en meegenomen worden in het praktische rijexamen categorie AM.

Verder wijzigt het voorliggend ontwerp voor wat het praktische examen categorie B betreft het element zelfstandig rijden (om kandidaat-bestuurders zowel aanwijzingen van een navigatietoestel als aanwijzingen van wegwijzers te laten volgen) en worden de zes manoeuvres die de kandidaat voor het rijbewijs B mogelijk moet afleggen op een andere wijze gegroepeerd. Uit het eindrapport van IMOB “Evaluatie vernieuwde rijopleiding voor behalen van rijbewijs categorie B” van april 2022 bleek immers dat bepaalde manoeuvres door kandidaten als gemakkelijker worden ervaren dan andere. De manoeuvres werden in twee groepen gegroepeerd. Bij loting wordt bepaald welk manoeuvre de kandidaat uit elk van de twee groepen moet afleggen.

Indien de kandidaat voor het praktische examen voor de categorieën AM, A, B en G niet tijdig laat weten dat hij niet zal deelnemen, zal hij bij een volgende poging een retributiebijslag moeten betalen. Indien hij kan aantonen dat hij zich in één van de limitatief opgesomde gevallen van overmacht bevindt, kan hij vrijgesteld worden van het betalen van de bijslag of kan de betaalde bijslag terugbetaald worden. De mogelijkheid om de wijze waarop en de voorwaarden waaronder de retributiebijslag kan worden terugbetaald of kwijtgescholden, te bepalen, wordt gedelegeerd aan de minister of zijn gemachtigde.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELLEN

Voor een artikelsgewijze toelichting van de artikelen 1 tot en met 8 van het ontwerp van besluit kan verwezen worden naar de artikelsgewijze toelichting zoals opgenomen in de nota aan de Vlaamse Regering bij de principiële goedkeuring (cfr. VR 2023 3103 DOC.0339/1), behoudens voor wat betreft artikel 5:

Artikel 5

De kandidaat dient een retributiebijslag te betalen in het geval hij het praktische examen niet aflegt waarvoor hij werd ingeschreven, zonder het examencentrum ten minste twee werkdagen voor de dag van het examen te verwittigen.

Met artikel 5 wordt artikel 63, §2, van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 gewijzigd en wordt voorzien dat de retributiebijslag kan worden terugbetaald of dat de kandidaat van die bijslag kan worden vrijgesteld in de gevallen van overmacht die in het tweede lid limitatief worden opgesomd en mits voorlegging van de in het derde lid vermelde documenten tot staving van de overmacht.

De kandidaat dient de retributiebijslag niet te betalen of kan worden vrijgesteld van het betalen van die bijslag in drie gevallen:

- 1) Als de kandidaat op de dag van het praktische examen ziek is.

De kandidaat toont dit aan door voorlegging bij het examencentrum van een ziekteattest dat door een huisarts of door een arts van een ziekenhuis is opgemaakt;

- 2) Als het praktische examen waarvoor hij werd ingeschreven, valt in de periode vanaf het overlijden tot de begrafenis van een van volgende personen:
 - a) de echtgenoot of de samenwonende partner van de kandidaat;
 - b) de kinderen of de pleegkinderen van de kandidaat, van de echtgenoot van de kandidaat of van de samenwonende partner van de kandidaat;
 - c) de ouders, de stiefouders, de pleegouders of de schoonkinderen van de kandidaat, van de echtgenoot van de kandidaat of van de samenwonende partner van de kandidaat.

De kandidaat legt als bewijs hiervan een overlijdensbericht voor bij het examencentrum waaruit de verwantschap blijkt;

- 3) Als het voertuig waarmee de kandidaat het praktische examen ging afleggen, onbeschikbaar is op de dag van het praktische examen omdat bijvoorbeeld het voertuig betrokken was bij een auto-ongeval, het voertuig in beslag werd genomen, er een wielklem op het voertuig werd geplaatst, het voertuig werd gestolen, etc.

De kandidaat geeft aan het examencentrum een kopie van het proces-verbaal of een kopie van de melding bij de politie als bewijs van de onbeschikbaarheid van het voertuig.

Tot slot wordt ook voorzien in een rechtsgrond om de minister of diens gemachtigde toe te laten om bijvoorbeeld:

- de procedure te bepalen om de terugbetaling of de vrijstelling van betaling van de bijslag te vragen;
- te verduidelijken welke vermeldingen op de documenten moeten staan die door de kandidaat bij het examencentrum worden voorgelegd;
- te regelen op welke wijze de terugbetaling gebeurt;
- etc.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Op dit vlak zijn geen wijzigingen ten opzichte van de nota waaraan de Vlaamse Regering op 31 maart 2023 haar principiële goedkeuring verleende (VR 2023 3103 DOC.0339/1).

B. ESR-TOETS

Op dit vlak zijn geen wijzigingen ten opzichte van de nota waaraan de Vlaamse Regering op 31 maart 2023 haar principiële goedkeuring verleende (VR 2023 3103 DOC.0339/1).

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Op dit vlak zijn geen wijzigingen ten opzichte van de nota waaraan de Vlaamse Regering op 31 maart 2023 haar principiële goedkeuring verleende (VR 2023 3103 DOC.0339/1).

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Op dit vlak zijn geen wijzigingen ten opzichte van de nota waaraan de Vlaamse Regering op 31 maart 2023 haar principiële goedkeuring verleende (VR 2023 3103 DOC.0339/1).

4 VERDER TRAJECT

Na de definitieve goedkeuring zal het besluit in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd worden.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar definitieve goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs;

2° de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken te gelasten het voormelde besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs in extenso te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken,

Lydia PEETERS

Bijlagen:

- het definitief goed te keuren ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering;
- het MORA-advies van 21 april 2023;
- het advies 73.597/3 van de Raad van State van 6 juni 2023.